

pártiszínezet nélkül, keletkeznie. E hatalmas szervezetnek volna feladata a létesítendő szociális és produktív intézményeket megjelölni, átgondolni, előrevitelük módját és sorrendjét megállapítani. Ha ez az eszme megvalósulna, nézetem szerint megszűnnék az a nagy baj, hogy parlamentünk beteg, kormányaink tespednek és silány vegetáló munkálatokban merülnek ki. Megszűnnék a hosszú beszédek korszaka, megszűnnék az a tévhit, hogy a beszéd hangja ágyudorej, megszűnnék az a tévhit, hogy helyes intézmények létesítéséhez csak törvényhozók s nem mélytudású, gyakorlati érzéssel bíró emberek kellene.

Bronz helyett márvány.

A polgármester nyilatkozata a Széchenyi-szoborról.

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország keddi száma teljes részletességgel megírta a szegedi Széchenyi-szobor ügyében a város tanácsa részéről Strobl Alajos szobrász-művésszel lefolytatott tárgyalás eredményét. Ez az eredmény tudvalevőleg az, hogy a város tanácsa honorálta a világhírű mesternek azt az óhaját, hogy Széchenyi István gróf szegedi szobrát ruskikai márványból készíthesse el. A tanács a bemutatott mintát és a bécsi műegyetem véleményét vette alapul, mikor kimondotta, hogy a szobor ne bronzból, hanem ruskikai márványból legyen.

Az egyik szegedi lap ezzel szemben megállapítja, hogy a ruskikai márvány nem jó, abból nem lehet Széchenyi István grófnak szobrot faragni. Ezt az önálló és kétségtelenül talpraesett véleményt honorálja most Lázár György dr. polgármester, mikor arra vonatkozólag ezt a nyilatkozatot teszi közzé:

— Hogy a Széchenyi-szobor ruskikai márványból készíttessék, arra a nagy minta átvétele alkalmával Strobl mester kérte az Országos Képzőművészeti Tanács szobrászati szakosztályát. Az ülésen rajtam kívül jelen voltak: Benczur Gyula, Beöthy Zsolt, Kammerer Ernő, Ligeti Miklós, Róna József, Schulek Frigyes, Telcs Ede. A fölvetett jegyzőkönyv vonatkozó része így hangzik:

Strobl Alajos tanár, a szobor művezető művésze, annak az óhaját, hogy a főalakot, amely a várossal kötött szerződésben bronzban tervezetett, bronz helyett ruskikai márványból készíthesse, amit művészi szempontból előnyösebbnek tart. Kötelezőleg kijelenti, hogy a kikötött időpontra, 1911 július elsejére ebben az esetben is elkészül a szobormű. Azt is kijelenti, hogy bár a kő drágább, mint a bronz, mégis ugyanazért az összegért készíti el a bronzot, amelyért a szerződésben elvállalta.

Lázár György dr. polgármester kéri a szakosztályt, hogy az agyagmintáról szíveskedjék véleményt mondani s egyben arra nézve is nyilatkozzék, vajjon a ruskikai márvány van-e ugyanolyan időálló, mint a bronz és hogy művészi szempontból nem merülhet-e föl kifogás az ellen, hogy ennek a szobornak a főalakja kőből készül, míg ugyanazon a téren elhelyezett többi szobrok (például Fadrusznak: Tisza Lajos-szobra stb. főalakjai bronzból vannak).

A szakosztály mindenekelőtt az agyagmintát tekinti meg; azt sikerültnek találja és egyhangulag átvételre ajánlja.

Strobl Alajos azon kívánságához, hogy a főalak bronz helyett ruskikai márványból készüljön, a szakosztály szintén egyértelműleg hozzájárul. Kíváncsún tartja azonban azt is, hogy a dombormű (a talpazaton) is kőből készüljön, a tervezett bronz helyett és pedig ne mélyítve, hanem a talpazattal egy síkban.

A polgármester által fölvetett kérdések tekintetében a szakosztály kijelenti, hogy az eddigi tapasztalatok szerint a ruskikai márvány időállás tekintetében legalább is egyenrangú a bronzsal, ebben a tekintetben tehát semmi aggodalomra nincs ok. Kijelenti továbbá a szakosztály, hogy az a körülmény, hogy a Széchenyi-téren elhelyezett többi szobor főalakja bronzból van, ennek a szobornak a főalakja pedig ruskikai márványból lesz, művészi szempontból nemcsak nem kifogásolható, de ellenkezőleg előnyösnek mondható.

— A város tanácsának egyes tagjai még ez-

után is aggodalmaskodtak a ruskikai márvány fagyállósága tekintetében. Ekkor azt mondtam Stroblnak, jöjjön le 5 maga s kapacitálja az aggodalmaskodókat. Strobl hétlőn lejtött s nemcsak szóval kapacitált, hanem lehozta a bécsi technische hochschule levelet, mely kijelenti, hogy a ruskikai márványt az előírt fagyálló próba alá vették s annak megtörténte után megállapítja, hogy: die Fröste riefen keine äusserliche Veränderungen hervor.

Erre aztán a tanács egyértelműleg hozzájárult ahhoz, hogy a szobor ruskikai márványból készíttessék, annál inkább, mert ahhoz a költség kétharmadrészét viselő Holtzer-család is örömmel hozzájárult.

Ami a többi szobrokkal való harmónia dolgát illeti, mint a fenti jegyzőkönyvből kitűnik, a kérdést illetékes helyen fölvettem. E tekintetben megnyugtatót nyertem s ha Beöthy Zsolt, Kammerer Ernő, Schulek Frigyes és Benczur Gyula e harmóniát nem féltek, úgy abban mindenki megnyugodhatik. Ami azt a kérdést illeti, vaj-e a világos márvány Széchenyi karakteréhez, e tekintetben azon vélemény szűrődött le, hogy eltekintve a művészi szempontoktól, a világos márvány igen helyesen fogja kifejezni a reneszánsz azon derűjét, melyet Széchenyi működésével a nemzet politikai gazdasági és társadalmi életébe vitt.

A Délmagyarország szokott tárgyilagosságával ezek után is csak a tények megállapítására szorítkozik, akceptálja ebben a szigorúan szakkérdésben Strobl, Beöthy, Schulek, Benczur, Kammerer és a többiek szakvéleményét, elfogadja a bécsi műegyetem szakítéletét.

NAPI HIREK

Az interurbán és az előfizetők.

Hogy a telefon mennyire fontos szerve lett a kereskedelemnek és az iparnak, azt ma már mindenki tudja. Ugyyszólván el sem lehet képzelni a kettőt egymás nélkül. A modern kereskedő, vállalkozó, bankár — szóval mindenki — telefonon keresztül bonyolítja le az üzleteit, egy-egy telefonbeszélgetésen sok esetben nagyon fontos üzleti vállalkozásokat intéznek el és ennél az intézménynél is a modern ember jelszava érvényesül: az idő pénz.

A telefonnak tehát az a hivatása, hogy gyorsabbá tegye a munkát. Ezért olyan népszerű a telefon, ezért veszik azt mindegyre többen igénybe és ezért dolgoznak állandóan annak az egyszerűsítésén.

És a kereskedőknek, a bankoknak, vállalkozóknak, de egyáltalában azoknak az embereknek, akik gyakrabban kénytelenek vidékre beszélni mégis panaszuk van a telefon ellen. Igaz, hogy ez a panasz olyan, amelyet a magyar posta vezetősége könnyen orvosolhat és amennyire a posta vezetőségének a közönséggel szemben minden alkalommal tanúsított előzékenységet ismerjük, jogosan hisszük és reméljük is, hogy nem fog késni sokáig az orvoslással.

Ha egyik szegedi pénzügyintézet például telefonon kéri a Magyar Általános Takarékpénztárt és kifejezetten Iksz igazgató-helyettesel akar beszélni, akkor — a mai rendszer mellett — ha Iksz igazgató-helyettes véletlenül nincs a szobájában, egy-két perc, sokszor egy beszélgetés vagy még annál több idő is eltelik, amíg a telefonhoz jön. Ezt az időt, amely alatt a felek nem is beszéltek egymással, a hívónak meg kell fizetni. Ilyenformán pénzben kifejezve nagyon sok fölösleges kiadás éri a telefonelőfizetőket, akik kénytelenek fizetni azért az időért is, amit ki sem használtak. Ez az eljárás méltánytalan, de igazságtalan is, mert elvégre nem lehet kívánni a polgároktól, hogy minden ellenérték nélkül járulékot fizeszenek.

Ezek az állapotok nagyon könnyen lehetne segíteni. Általánossá kellene tenni azt a rendszert, amit a budapesti tőzsdére már esztendőkkor elvezettek. Mert mi e rendszer alapja? Az, hogy csak az a beszélgetés számít, amíg tényleg beszélnek, nem pedig, amíg

beszélők kellene a hívónak és fölívottnak. Ha ugyanis a tőzsdén Ipszilon urral akarok beszélni, akkor jelzem, hogy budapesti értéktőzsde, Ipszilon ur. És a központ Szegedről fölívja az értéktőzsde központját, ahol a telefonkezelő intézkedik, hogy Ipszilon urat a telefonhoz hívják. És amíg a telefonhoz hívták, jó idő eltelt, de ez nem számít, hanem csak az, amíg beszél.

Meg kellene valósítani azt a rendszert az egész interurbán forgalomban, hogyha például Szegedről valaki beszélni akarna a Magyar Általános Takarékpénztár igazgató-helyettesével, akkor a központtól egyenesen Magyar Általános Takarékpénztár, 157 számú telefont, Iksz igazgató-helyetteset kérni. A központ kapcsolná a Magyar Általános Takarékpénztár központját, ott a telefonkezelő telefonhoz hívatná a harmadik vagy negyedik szobából az elfoglalt igazgató-helyetteset és a beszélgetés csakis attól a pillanattól kezdődne meg, amikor a telefonhoz ment Iksz igazgató-helyettes.

Rendkívül egyszerű ez a rendszer. Ennek a segítségével a telefon előfizetők csak azért az időért fizetnének, ami alatt tényleg beszéltek is nem lennének kénytelenek fölösleges díjakat fizetni. Remélem, hogy ennek a rendszernek a helyénvalóságát és jogosságát belátják ott is, ahol mód van az intézkedésre és a posta-igazgatóság, amely a méltányos kérések teljesítése elől sohasem zárkózott el, a magyar kereskedők, vállalkozók és pénzügyintézetek érdekében ezt a reformot minél előbb megvalósítja.

Holtzer Dániel.

— A zárszámadási albizottság ülése. Budapestről jelentik: A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság zárszámadási albizottsága ma délután öt órakor Erdély Sándor elnöklésével ülést tartott. Az ülésen Burián báró közös pénzügyminiszter, Eszterházy Pál gróf külügyi osztályfőnök és Hoffmann Hugó altábornagy vettek részt. Az elnök megnyitó szavai után Miklós Ödön előadó ismertette az 1908. évi zárszámadás általános részét, amely az előirányzat tal szemben huszonöt millió túllépést tüntet föl. Tüzetesen ismertette ezután az előadó ennek a kedvezőtlen eredménynek a tényezőit, elsősorban a hadsereg és a haditengerészet rendkívüli szükségleteinek hitelátruházásait. Az 1909 évi zárszámadási előirányzat helyesebb büdzsetirozása következtében — mondotta az előadó — az eredmény javulni fog. A hadügyi zárszámadásokról az előadó azt az örömdetes tapasztalatot meríti, hogy a legénység állapota folyton kedvezőbb. Bakonyi Samu és Sággy Gyula föl szólalása után a bizottság az előadó javaslatára a zárszámadás általános felmentvényéhez hozzájárult. A jelentés szövegének megállapítására és hitelesítésére az elnököt és előadót kérték föl s ezzel az ülés véget ért.

— A Galilei-kör sorozatos előadása Szegeden. A szegedi szervezett munkások oktatásügyi bizottsága a fővárosi Galilei-körrel a munkások körében a következő tudományos előadásokat fogják tartani: Február tizenharmadikán „Vallás és tudomány.” Előadó Lénárd Jenő. Február huszonötödikén „Az ember származása.” Előadó Harnik Jenő. Március negyedikén „Népesedés és tulnépesedés.” Előadó Fazekas Sándor. Március tizenegyedikén „Marx értékelmélete.” Előadó Rohonyi Hugó. Március tizenharmadikán „Mi lesz a napsugárból?” (Az energia körforgalma.) Előadó Klein Zsigmond. Március huszonötödikén „A társadalom és a bűn.” Előadó Bosnyák Béla. Az előadások este hét órakor kezdődnek.

— A szegedi jogász-egyesület fölolvásásai. A szegedi jogász-egyesület tegnap délután tartott évi rendes közgyűlésén a jövő év munkaprogramját állapították meg. Elhatározták, hogy hónaponként fölolvásokat fognak tartani a kamara helyiségeiben. Az első fölolvásás csütörtökön délután öt órakor lesz. Perjéssy Mihály dr. táblabíró olvas föl A bűntető novella a gyakorlatban címen. Ez a fölolvásás nemcsak a jogász körök, de a közönség körében is osztatlan nagy érdeklődésre